

Sprawozdanie
z realizacji
Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na terenie Gminy Miasta Radomia lata 2011 – 2015
za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 roku

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2011 – 2015 został przyjęty do realizacji uchwałą Nr 77/2011 Rady Miejskiej w dniu 28 lutego 2011 roku. Od wielu lat na terenie Radomia podejmowane są działania mające na celu pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Powyższy Program stanowi interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie, działające na poziomie gminnym. Niniejsze sprawozdanie stanowi wynik monitoringu *Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2011 – 2015* za okres realizacji od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku. Celem głównym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Cel główny Programu realizowany jest w oparciu o cele szczegółowe:

- ➔ zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- ➔ poprawa jakości i dostępności systemu pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
- ➔ zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie;
- ➔ podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem;
- ➔ usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie oraz ujednoczenie procedur postępowania.

Cele Programu są realizowane przez:

- ➔ systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie;
- ➔ podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności pracowników instytucji działających w obszarze zjawiska przemocy w rodzinie;
- ➔ udzielanie profesjonalnej, kompleksowej pomocy ofiarom przemocy

w rodzinie;

- ➔ podejmowanie działań korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie;
- ➔ wypracowanie jednolitych procedur postępowania w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia przemocy w rodzinie dla wszystkich instytucji i organizacji działających w zakresie w/w problematyki.

Realizację celów szczegółowych zawarto w niniejszych zadaniach:

Zadanie 1

Periodyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie

1. Zebranie szczegółowych informacji na temat rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie w Radomiu.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie **procedury „Niebieskiej Karty”** oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. NR 209, poz. 1245) w 2013 roku wypełniono 338 formularzy „Niebieska Karta - A” .W praktyce powołanych zostało 338 grup roboczych. Dodatkowo 10 wypełnionych formularzy "Niebieskich Kart - A " przekazano do gmin właściwych miejscowo ze względu na miejsce zamieszkania osób pokrzywdzonych.

Z analizy formularzy Niebieskich Kart wynika, że podmiotami wszczynającymi procedurę „Niebieskiej Karty” były:

- Policja – 258
- Oświata – 3
- Ochrona zdrowia – 6
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 7
(1 formularz „Niebieskiej Karty – A“ został przekazany do gminy właściwej względem miejsca zamieszkania osoby pokrzywdzonej)
- Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej (MOPS - 52, OIK- 12) - 64

Łącznie w Zespołach Pracy Socjalnej w 2013 roku w ramach wszczętych procedur "Niebieska Karta" odbyło się 1407 spotkań grup roboczych.

Zbieranie informacji na temat przemocy w rodzinie prowadzone było przez:

- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu**

Ośrodek otrzymał dofinansowanie z budżetu miasta Radomia w kwocie 380 000 zł, w ramach otrzymanego wsparcia funkcjonował m.in.: telefon zaufania. OIK interweniował w 1200 sprawach:

Kategoria spraw wnoszonych do Ośrodka	2013 rok
Przemoc fizyczna i psychiczna	1043
Molestowanie seksualne	8
Alkoholizm	123
Sprawy rozwodowe	43
Sprawowanie opieki nad dziećmi	28
Komunikacja w rodzinie	124
Sprawy socjalne	52
Zaburzenia emocjonalne dzieci i młodzieży	9

Inne:	
* prostytutka dziecięca	4
* dzieci pozostawione bez opieki	11
* ucieczki z domu nieletnich	14
* wyrzucenie z domu	7

• **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Lp.	REALIZACJA	ILOŚĆ
1.	Ilość osób zgłoszonych w 2013r. do GKRPA w Radomiu	410
2.	Ilość osób uzależnionych i współuzależnionych zmotywowanych do leczenia, w tym:	452
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość osób, które podjęły terapię w Klubie Abstynentów Wzajemnej Pomocy „Victoria”.. 	4
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość osób, które podjęły terapię w Przychodniach Odwykowych w Radomiu. 	398
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość osób, które podjęły terapię na Oddziale Odwykowym. 	30
3.	Ilość wniosków skierowanych do Sądu o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.	162
	Ilość wniosków skierowanych do Sądu o wgląd w sytuację rodziny.	32
4.	Ilość spraw zawieszonych do I interwencji na wniosek wnioskodawcy (rodziny).	286
5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość pierwszorazowych grup roboczych, w których uczestniczyli członkowie Komisji. 	234
6.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość grup roboczych ogółem, w których uczestniczyli członkowie Komisji. 	978
7.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość Niebieskich Kart założonych przez Komisję. 	8
8.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość osób dotkniętych przemocą z którymi kontaktowała się Komisja pierwszy raz. 	94
9.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba ofiar przemocy motywowanych do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy. 	90
10.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba sprawców przemocy motywowanych do 	38

	udziału w programie korekcyjnym.	
11.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość przeprowadzonych kontroli w placówkach handlowych i lokalach gastronomicznych. 	696

- **Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie**

Funkcjonuje w strukturach Caritas Diecezji Radomskiej realizując zapisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w 2013 roku otrzymał dofinansowanie z budżetu Miasta Radomia w kwocie 117 000 zł. Ośrodek Wsparcia podjął działania mające na celu zebranie szczegółowych danych odnośnie rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie w Radomiu.

Z form pomocy takich jak poradnictwo psychologiczne, terapia indywidualna oferowanych przez Ośrodek skorzystało 104 osoby (w tym 77 kobiet, 21 mężczyzn, 6 dzieci). Z taką liczbą osób pracownicy Ośrodka poprowadzili 1161 spotkań proponując stosowną formę pomocy. Oznacza to, że w 2013 roku trafiło do Ośrodka celem uzyskania pomocy psychologicznej/psychoterapeutycznej 1161 spraw.

Z pomocy prawnej oferowanej przez Ośrodek przez 11 miesięcy w roku skorzystało 169 osób (w tym 144 kobiety, 25 mężczyzn), którym udzielono 209 porad prawnych. Oznacza to, że w 2013 roku trafiło do Ośrodka celem załatwienia pod względem prawnym 209 spraw.

Dane te zostały zebrane za pomocą narzędzi sprawdzonych w poprzednich latach, jakimi posługiwał się Zespół Ośrodka tj. Karty Porad, Karty Pacjenta oraz Wykaz Udzielonych Porad. Według tych narzędzi łącznie w 2013 roku z różnych form pomocy oferowanych przez Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie skorzystało 273 osoby, w tym 221 kobiet, 46 mężczyzn, 6 dzieci. Z taką ilością osób odbyło się 1370 spotkań Zespołu o takim charakterze pracy, jakiego wymagał problem, który zgłaszała osoba potrzebująca pomocy.

- **Komenda Miejska Policji w Radomiu**

Liczba przeprowadzonych interwencji domowych na terenie miasta Radomia w roku 2013 wyniosła 5406, w tym dotyczącej procedury Niebieskiej Karty 243. W wyniku przemocy domowej poszkodowanych zostało 259 osób, w tym 224 kobiet i 15 mężczyzn. W znacznej większości przypadków sprawcami przemocy są właśnie mężczyźni. Na 243 wszystkich sprawców, aż 226 to właśnie mężczyźni, a tylko 17 kobiet było sprawcami przemocy. 38 nietrzeźwych sprawców doprowadzono do Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych do wytrzeźwienia.

- **Specjalistyczna Poradnia Rodzinna**

Poradnia została dofinansowana kwotą 60 000 zł z budżetu miasta Radomia. W ramach pracy w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej „Domowe Ognisko” w 2013 roku udzielono 573 porad. Z tych porad skorzystało 390 osób, w tym 108 rodzin.

- **Telefon Zaufania Linia Braterskich Serc**

Działalność telefonu dofinansowano kwotą 12 000 zł z budżetu Miasta Radomia. Przy telefonie Linia Braterskich Serc Nr 800 311 800 dyżurowali wolontariusze m.in.: księża, prawnicy, psychologowie, pedagodzy, terapeuci, policjanci.

- **Samodzielny Wojewódzki Publiczny Zespół Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej**

Szpital podjął stosowne działania w celu realizacji Programu. W Zespole zostały założone Niebieskie Karty dla dwóch osób, pacjentów oddziału nerwic i psychosomatyki.

- **Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych**

Kuratorzy na bieżąco przesyłali informacje o każdym sprawcy przemocy w rodzinie pozostającym w postępowaniu wykonawczym do wydziału Prewencji Policji Miejskiej w Radomiu. Dane te trafiały do dzielnicowych. Pozwalało to na uzyskanie informacji na temat rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie w Radomiu.

- **Punkt Konsultacyjno-Informacyjny**

Przy Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Radomiu, ul. Wierzbicka 1 w 2013 roku funkcjonował Punkt dla ofiar przemocy, który dofinansowano kwotą 30 000 zł z budżetu Miasta Radomia. Celem funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego było udzielanie porad i wsparcia w sytuacjach przemocy i występowania choroby alkoholowej lub innych sytuacji patologicznych w rodzinie. Regularnie udzielane były porady i wsparcie dla osób, które znalazły się w sytuacjach przemocy i występowania choroby alkoholowej lub w innych sytuacjach patologicznych w swojej rodzinie. Przez dwie godziny w tygodniu od 17.00 do 19.00, od poniedziałku do piątku, 5 specjalistów, tj. pedagog, psycholog, duszpasterz, prawnik, doradca życia rodzinnego udzielało specjalistycznych porad. Porady specjalistów trwały ogółem 360 godzin:

- do psychologa zgłosiło się 36 osób, udzielił ok. 60 porad;
- do pedagoga zgłosiło się 99 osób i udzielił on tyle samo porad;
- do duszpasterza zgłosiło się 78 osób i udzielił on tyle samo porad;
- do doradcy życia rodzinnego zgłosiło się 90 osób, udzielił ok. 100 porad;
- do prawnika zgłosiło się 144 osoby i udzielił on tyle konsultacji prawnych.

Ogółem w trakcie realizacji zadania z porad specjalistów Punktu Konsultacyjnego skorzystało ok. 430 osób i udzielono im ok. 500 porad i konsultacji. Specjaliści Punktu Konsultacyjnego współpracowali ze sobą. Około 10 osób wymagało innej porady i zostało skierowane do innego ze specjalistów Punktu.

2. Zbadanie istniejącej infrastruktury instytucji pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie.

Ważnym elementem realizacji Programu była działalność dobrze rozwiniętej sieci instytucji świadczących profesjonalną, interdyscyplinarną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc. Niesienie pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz ich rodzinom jest zadaniem realizowanym przez różne instytucje, służby społeczne, organizacje pozarządowe – Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Oświatowe i Służby Zdrowia, Caritas, Stowarzyszenie „Masters“, Parafie.

3. Ocena skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.

Rok 2013 można ocenić jako czas dalszych intensywnych działań związanych z przeciwdziałaniem przemocą w rodzinie. Wśród najważniejszych warto wskazać dalszą realizację ustawy o przeciwdziałaniu przemocą w rodzinie i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. NR 209, poz. 1245). Oceniając podejmowane działania należy wskazać na zalety, ale i wady systemu przeciwdziałania przemocą w rodzinie.

Skuteczna pomoc ofiarom przemocą domową możliwa jest tylko w przypadku zintegrowanego działania różnych służb i instytucji. Charakter i specyfika problemu przemocą w rodzinie powodują, że tylko jasne procedury i podejmowane sprawnie działania poszczególnych podmiotów są w stanie zapewnić szybką, kompleksową i profesjonalną pomoc zarówno ofiarom, jak i sprawcom przemocą domową. Profesjonalna pomoc świadczona w 2013 roku to przede wszystkim oddziaływanie terapeutyczno-wspierające, które były skierowane do osób będących w trudnej sytuacji kryzysowej spowodowanej przemocą ze strony najbliższych. Realizowane przez instytucje świadczące pomoc osobom dotkniętym przemocą domową formy pomocy (m. in. poradnictwo prawne, psychologiczne, terapia indywidualna) mogły się przekładać na tworzenie lepszej jakości życia osób, które korzystały z oddziaływań terapeutyczno-wspierających. Można również stwierdzić, że działania o tym charakterze zmniejszyły poczucie osamotnienia i bezradności wielu osób

zgłaszających się po pomoc, co oznacza, że zniwelowały zagrożenie ich wykluczeniem społecznym. Rok 2013 to również czas, gdy podjęto realizację Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia na lata 2013 – 2015.

Warto podkreślić, że choć usystematyzowano działania, wskazując odpowiedzialności dla poszczególnych podmiotów realizujących procedurę, co przyczyniło się z jednej strony do wzrostu odpowiedzialności za podejmowane działania i dało możliwość dokonywania prawidłowej oceny, zwiększając tym samym skuteczność udzielanej pomocy, to z drugiej strony nadal brak jest odpowiednich narzędzi nacisku na osoby podejrzane o stosowanie przemocy, nakładających na nich obowiązek uczestnictwa w spotkaniach grup roboczych czy podjęcia terapii w celu rozwiązania problemów. Zbyt rzadko wobec ilości prowadzonych procedur sięga się po takie narzędzia jak izolacja sprawcy od ofiary poprzez nakaz opuszczenia lokalu czy zakaz zbliżania się. Powyższe powoduje ciągłe narażanie ofiary na ataki ze strony potencjalnych sprawców, pomimo intensywnych działań podmiotów uczestniczących w pracach grup roboczych. Zbiurokratyzowanie procedury Niebieskiej Karty powoduje, że osoba, która jest dotknięta przemocą musi kilka razy opowiadać obcym osobom traumatyczne fragmenty swojego życia, o których jak najszybciej chciałaby zapomnieć, gdzie zasadą jest, że człowiek z problemem otwiera się przed specjalistą /psycholog pedagog, interwent/, a nie kolegielną grupą składającą się z kilku osób, które to działając w dobrej wierze i zgodnie z rozporządzeniem z dn. 13 września 2011 roku (Dz. U. 209 poz. 1245) muszą działać wbrew logicznym zasadom udzielania wsparcia i pomocy ofiarom przemocy. Dodatkowym utrudnieniem są sprzeczne interpretacje instytucji państwowych – Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Wojewody Mazowieckiego dotyczące powoływania Grup Roboczych. Niejednoznaczne wytyczne powodują konieczność ciągłego koncentrowania się na dostosowaniu pracy do przepisów spychając na dalszy plan rzeczywistą pomoc rodzinie dotkniętej przemocą.

W 2013 roku odbyły się cztery spotkania **Zespołu Interdyscyplinarnego** Gminy Miasta Radomia działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie: 10 kwietnia, 12 czerwca, 11 września, 11 grudnia 2013 roku. Podczas spotkań członkowie Zespołu starali się wspólnie wypracować lokalną strategię przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Podczas każdego spotkania na bieżąco omawiano współpracę międzyinstytucjonalną w zakresie realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Członkowie Zespołu otrzymywali informacje o realizacji procedury, ilości powołanych grup roboczych, problemach związanych z realizacją procedury zgłaszanych przez członków grup roboczych, poruszano sprawy różne, dokonywano oceny skuteczności dotychczas podejmowanych działań, dokonywano ustaleń dotyczących zasad współpracy pomiędzy członkami grup roboczych. Podczas grudniowego posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego zostały przyjęte zmiany w Regulaminie ZI, powołujące Stałe Grupy Robocze przy 10 Zespołach Pracy Socjalnej, a składające się z przedstawicieli instytucji wymienionych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W dalszym ciągu należy więc kontynuować intensywne działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez podejmowanie działań umożliwiających skuteczną pomoc osobom doznającym przemocy i pracę z osobami potencjalnie stosującymi przemoc w postaci zajęć korekcyjno – edukacyjnych.

4. Określenie potrzeb szkoleniowych dla pracowników „pierwszego kontaktu”.

Rok 2013 był kolejnym rokiem realizacji procedury „Niebieskiej Karty“ i podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. By powyższe działania były kompleksowe i skuteczne wymagają odpowiedniego przygotowania pracowników „pierwszego kontaktu” reprezentujących różne grupy zawodowe. Istotnym aspektem jest więc stałe podnoszenie kompetencji służb poprzez organizację i uczestnictwo w szkoleniach dotyczących prawidłowego diagnozowania i rozpoznawania zjawiska przemocy domowej, pomocy ofiarom przemocy domowej, pracy terapeutycznej z rodziną, w tym dzieckiem, dotkniętą przemocą domową. W związku z powyższym na bieżąco pracownicy instytucji

świadczących pomoc osobom pokrzywdzonym przemocą uczestniczą w różnego rodzaju szkoleniach dotyczących problematyki przemocy w rodzinie i procedury „Niebieskiej Karty“.

Wypracowane dotychczas „dobre praktyki” winny być nadal wdrażane przez podmioty działające w obszarze przemocy domowej, dzięki czemu powstanie lokalna sieć szybkiego reagowania w sytuacji zagrożenia lub wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie.

Zadanie 2

Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie

1. Kampanie społeczne i informacyjne piętnujące przemoc w rodzinie, a także propagujące pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich.

- W 2013 roku **Wydział Edukacji, Sportu i Turystyki Urzędu Miejskiego w Radomiu** prowadził działania mające na celu podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości wśród dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli, upowszechnienie informacji na temat zagrożeń związanych z przemocą w rodzinie oraz skutków prawnych związanych z naruszeniem przepisów prawa.
- W okresie 25 luty – 2 marzec 2013 roku **Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji** w Radomiu, jak co roku przeprowadził kampanię społeczną pod nazwą „*Niebieski Tydzień*”. Kampania skierowana była do osób, które stały się ofiarami przestępstw, oraz potrzebujących wsparcia psychologicznego. W czasie trwania akcji policjanci Komendy Miejskiej Policji w Radomiu oraz podległych komisariatów i posterunków wraz z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i psychologa przyjmowali zainteresowanych, udzielając stosownych porad. Uruchomiony był bezpłatny telefon zaufania, pod który mogli dzwonić potrzebujący pomocy. Akcja ta przeprowadzona była dzięki wsparciu i pomocy Caritas Diecezji Radomskiej, którzy udostępniili miejsce przy ul. Kościelnej 5, gdzie

zgłaszali się zainteresowani. Tak jak w latach ubiegłych w roku 2013 funkcjonował telefon zaufania „Linia Braterskich Serc” przy Caritas Diecezji Radomskiej. Funkcjonariusze Policji KMP Radom wzięli udział w 36 dyżurach, które odbywały się we wtorki w godzinach 18.00 – 22.00.

W listopadzie i grudniu Komenda Miejska Policji w Radomiu włączyła się również w kampanię międzynarodową pod nazwą „16 Dni Akcji Przeciwko Przemocy ze względu na Płeć”. Kampania ta miała na celu eliminowanie wszelkich form przemocy ze względu na płeć, podniesienie świadomości obywatelskiej w zakresie praw ofiar przestępstw oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Wzorem lat ubiegłych Komenda Miejska Policji w Radomiu włączyła się również w kampanię międzynarodową pod nazwą „Biała Wstążka”. Kampania ta została stworzona przez mężczyzn i jest głównie do nich adresowana. Biała wstążka symbolizuje zobowiązanie do przerywania milczenia w kwestiach przemocy wobec kobiet i powstrzymania się od wszelkich form jej stosowania. Jej celem było podniesienie świadomości obywatelskiej w zakresie praw ofiar przestępstw oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W dniu 6 grudnia 2013 roku w auli Wyższej szkoły Nauk Społecznych i Technicznych odbyła się *Konferencja „Rodzina bez przemocy i wolna od uzależnień”* zorganizowana przez KMP w Radomiu i UM w Radomiu. Jej celem było przybliżenie problematyki przemocy w rodzinie, a także zaprezentowanie poradnika dotyczącego problematyki przemocy, sfinansowanego z budżetu Gminy Miasta Radomia. Poradnik „Rodzina bez przemocy i wolna od uzależnień” zawiera wiedzę, dzięki której możemy lepiej chronić nasze rodziny przed przemocą oraz kontakty do instytucji, którym należy zgłaszać przypadki przemocy oraz instytucji udzielających pomocy ofiarom przemocy. Uczestnicy konferencji podkreślali, że najważniejszym aspektem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest reagowanie, a także współdziałanie osób, które z racji wykonywanego zawodu są powołane do pomagania ofiarom przemocy.

- **Caritas Pallotyńska Prowincji Chrystusa Króla Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego.**

Prowadziła działania o charakterze profilaktycznym skierowane do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem przemocy w rodzinie i problemów współistniejących:

- **„Jak kochać dziecko“** – śladami Janusza Korczaka“- program profilaktyczno – socjoterapeutyczny dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.
- **„Akademia profilaktyki“** - przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym.
- **„Więcej wiem, więcej potrafię, więcej mogę“** – program wsparcia dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin i osób ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- **„Program psychoterapeutyczny dla DDA“** - warsztaty i szkolenia dla DDA
- **„Życie to nie cyrk – nie zongluj nim“** – program profilaktyczny skierowany do dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem od narkotyków oraz ich rodzin.

- **Prokuratura Rejonowa Radom – Wschód**

Uczestniczyła w działaniach w ramach Tygodnia Pomocy Pokrzywdzonym Ofiarom Przestępstw organizowanych w dniach 25 lutego – 2 marca 2013 roku.

2. Spotkania, debaty, audycje radiowo – telewizyjne, publikacje prasowe i wydawnictwa na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej** kontynuował działania podejmowane już w ubiegłych latach i tak min.:
  - Wyemitowanie na antenie TV Dami Poradnika Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
  - Opracowanie ulotek informacyjnych dot. problemu przemocy w rodzinie.
  - Organizowanie debat w placówkach oświatowych na tematy związane z problematyką przemocy.
- **Urząd Miejski w Radomiu i Komenda Miejska Policji w Radomiu**
Opublikowano Poradnik „Rodzina bez przemocy i wolna od uzależnień“, zawierający wiedzę, dzięki której możemy lepiej chronić nasze rodziny przed przemocą oraz kontakty do instytucji, którym należy zgłaszać przypadki przemocy oraz instytucji udzielających pomocy ofiarom przemocy. Poradnik został sfinansowany ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadanie Nr 3

Szkolenie osób, organizacji, służb

1. Przygotowanie pakietów szkoleniowych i przeszkolenie w zakresie przyczyn, skutków oraz sposobów udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie dla następujących grup zawodowych.

- **Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych**

Kuratorzy byli uczestnikami szkoleń organizowanych przez realizatorów wymienionych w tym zadaniu. Sami również podejmowali działania szkoleniowe skierowane do kadry współpracujących z nimi kuratorów społecznych. W 2013 roku na takie szkolenie zostali zaproszeni przedstawiciele stowarzyszenia które prowadzi programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy na terenie miasta Radomia.

- **Policjanci oraz Straż Miejska**

Biorą udział w różnego rodzaju szkoleniach pozwalających lepiej i efektywniej gromadzić i wykorzystać wiedzę na temat mechanizmów działania sprawcy i ofiary przemocy, między innymi:

- w dniach 25 – 27 lutego 2013 roku odbyło się szkolenie dotyczące procedury „Niebieskiej Karty“ dla policjantów WPI KMP w Radomiu
- w miesiącach listopadzie i grudniu 2013 roku zostały przeprowadzone szkolenia dla policjantów służby patrolowej, dzielnicowych i dyżurnych oraz policjantów kierowanych na interwencje domowe dotyczące narzędzi

szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia ofiar przemocy w rodzinie oraz algorytmów postępowania policjantów w związku z przemocą

- 30 listopada 2013 roku w KWP z/s w Radomiu zostało przeprowadzone przez KGP w Warszawie i „Niebieską Linię“ szkolenie dotyczące narzędzi szacowania ryzyka

- dzielnicowi wzięli również udział w szkoleniach organizowanych przez GOPS w Kowali dotyczącym pracy w grupach roboczych

- w czerwcu i listopadzie KMP w Radomiu zostało przeprowadzone przez koordynatora „Niebieskiej Karty“ szkolenie dla pielęgniarek dotyczące procedury „Niebieskiej Karty“.

• **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**

Przeprowadził szkolenia w związku z realizacją znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zadanie Nr 4

Działania podejmowane w zakresie zapewnienia ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą

1. Prowadzenie interwencji kryzysowej.

Głównym zadaniem **Ośrodka Interwencji Kryzysowej** jest pomaganie ofiarom przemocy domowej polegające na podejmowaniu działań powodujących daleko idące zmiany wewnętrzne, które z kolei warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zachowania czy też zmiany życiowe. Jest to zadanie, które określa udaną pomoc czyli taką, która doprowadza do całkowitego ustania przemocy. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2013 roku prowadził działalność ambulatoryjną oraz hostelową przeznaczoną dla kobiet z dziećmi poszkodowanych na skutek przemocy w rodzinie.

Celem działania Ośrodka w 2013 roku było możliwie szybkie i sprawne przywrócenie podopiecznym zdolności prawidłowego funkcjonowania. To oznaczało, że Ośrodek podejmował różne formy pomocy wspierające osoby pokrzywdzone przemocą domową i ich rodziny w przezwyciężaniu trudnej sytuacji związanej z doznawaniem przemocy, z którą nie byli w stanie sobie poradzić bez wsparcia z zewnątrz.

2. Poradnictwo pedagogiczno – psychologiczne.

- **Specjalistyczna Poradnia Rodzinna.**

Działalność Poradni dofinansowano kwotą 60 000 zł z budżetu Miasta Radomia. Poradnia udzielała porad świadczonych przez psychologów, pedagoga, prawnika świeckiego i kanonistę, mediatorów, doradcę życia rodzinnego, lekarza, duszpasterza trzeźwości. W ramach pracy w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej „Domowe Ognisko” w 2013 roku udzielono 573 porad. Z tych porad skorzystało 390 osób, w tym 108 rodzin.

Podczas rozmów z poszczególnymi osobami spotykano się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Głównie dotyczyło ono przemocy psychicznej, fizycznej, jakiej doświadczają od siebie skłócenie małżonkowie. Czasami ta przemoc dotyczy dzieci oraz rodziców współmałżonka. Stosunkowo rzadko ma miejsce zjawisko przemocy fizycznej. W przypadku jej wystąpienia, wcześniej zostały powiadomione odpowiednie instytucje. W naszej Poradni skłócone osoby prosiły o pomoc w ratowaniu ich związku przed rozpadem i szukały drogi wyjścia z trudnej sytuacji. Częściej obserwowaliśmy zjawisko przemocy psychicznej, wynikającej z różnych kryzysowych sytuacji w małżeństwie i rodzinie. Ta przemoc wynikała z niewłaściwej postawy zarówno kobiety, jak i mężczyzny. Czasami pochodziła od osób trzecich np., teściów, rzadziej ze strony dzieci wobec rodziców. Przemoc psychiczna była wynikiem kryzysowych sytuacji tj. zdrady małżeńskiej, nadużywania alkoholu, biedy, rozłąki, wtrącania się osób trzecich np. teściów, zaniedbania troski o współmałżonka czy troski rodzicielskiej wobec dzieci.

- **Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie**

Działający w strukturach Caritas Diecezji Radomskiej realizuje zadania wynikające z zapisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W 2013 roku realizował działania, które przede wszystkim stanowiły ochronę przed dalszym ranieniem oraz zabezpieczały przed pogłębianiem się w kryzys, a także wzmacniały osobowościowe i strukturalne możliwości oraz uwarunkowania osób dotkniętych przemocą, co służyło procesowi leczenia i podejmowaniu dalszego rozwoju. Działania takie jak poradnictwo psychologiczne, terapia indywidualna oraz poradnictwo prawne realizowane w 2013 roku przyczyniały się do lepszego widzenia szansy na zmianę jakości życia osób cierpiących z tytułu przemocy. Poradnictwo psychologiczne/terapia indywidualna (zarówno terapia wsparcia jak i psychoterapia wglądu tj. psychoanalityczna), na które składały się indywidualne rozmowy wstępne, rozmowy podtrzymujące, motywujące do zmian, wzmacniające możliwości osoby, indywidualne spotkania terapeutyczne dotyczące wspierania i wglądu. Te formy pomocy służyły zmniejszeniu poczucia bezradności, poczucia izolacji społecznej, pracy nad własnymi problemami zakorzenionymi w dzieciństwie, poczuciem własnej wartości, poszukiwaniem umiejętności świadomego radzenia sobie z problemem, świadomym wyborom, budowaniu zdolności do obrony. Ich celem było także leczenie zranień, pomoc w wychodzeniu z roli ofiary, budowanie i wzmacnianie obszaru mocy do podjęcia działań w kierunku tworzenia lepszego życia. Ponadto formy te wzmacniały wiarę we własną siłę, dostrzeganie siły sprawczej własnych decyzji, głębsze postrzeganie nowych możliwości, odnajdywanie poczucia bycia silniejszym itd. Wzmocnienie tych stron funkcjonowania człowieka zapewne przekładało się na odbudowę relacji małżeńskich, więzi rodzinnych. Generalnie praca w zakresie tych form pomocy wpływała na zmniejszenie bardzo wysokiego poziomu bezradności oraz poczucie izolacji społecznej. Realizacja niniejszych kategorii działań oceniana jest jako efektywna pomoc w rozumieniu

ochrony zarówno pojedynczego człowieka jak również rodziny przed konsekwencjami przemocy.

- **Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN**

W ramach poradnictwa pedagogiczno – psychologicznego podejmowało następujące działania:

- **Warsztaty umiejętności psychospołecznych** ukierunkowane na korygowanie zaburzeń zachowania, niwelowanie zachowań agresywnych oraz nabywanie umiejętności bezpiecznych sposobów wyrażania negatywnych emocji. Odbiorcy poznali pozytywne sposoby radzenia sobie w trudnych sytuacjach, zyskali umiejętność poprawy komunikacji w rodzinie, zwiększenia poczucia odpowiedzialności za siebie i swoje zachowanie, właściwego funkcjonowania w grupie rówieśniczej, rodzinie, szkole, umiejętność obrony swoich praw i interesów.
- **Warsztaty uczące alternatywnych stylów życia.** W skład warsztatów wchodziły zajęcia: muzyczno-ruchowe z elementami arteterapii, integracyjne dla dzieci i rodziców oraz warsztaty dla rodziców. Celem zajęć z elementami arteterapii było rozwijanie umiejętności twórczych dzieci i młodzieży, poprzez które mogli uzewnętrzniać swoje uczucia i emocje. Założeniem zajęć było zaspokojenie takich potrzeb jak: akceptacja, bezpieczeństwo, poczucie zrozumienia i docenienia oraz współuczestniczenia w grupie. Warsztaty pomogły uświadomić dzieciom i młodzieży ich możliwości ekspresyjne, kierunkowały rozwojem ich zainteresowań, pogłębiały wiedzę na temat siebie i otoczenia oraz tworzenia więzi społecznych. Warsztaty dla rodziców miały na celu wspieranie rozwoju potencjału rodziny, budowanie więzi rodzinnych i zachęcanie rodziców do spędzania ze swoimi dziećmi czasu w sposób kreatywny i twórczy.

- **Poradnictwo rodzinne dotyczące zgłaszanego problemu** stanowiło kompleksową pomoc w zachowaniu integralnej całości wsparcia dla osób dorosłych w pełnieniu roli rodziców. Podczas spotkań wspólnie szukano sposobów wyjścia z sytuacji problemowej. Młodzi ludzie otrzymali pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów rówieśniczych, radzeniu sobie ze złością. Celem poradnictwa było również zapobieganie przemocy wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów osobistych.
- **Poradnictwo pedagogiczne i psychologiczne** udzielano porad dotyczących: radzenia sobie w sytuacjach trudnych bez użycia przemocy, wzmocnienia czynników chroniących i osłabiania czynników ryzyka, które wpływają na społeczne i emocjonalne zachowanie odbiorców. Założeniem było, że kluczowym czynnikiem chroniącym w profilaktyce jest koordynacja rodzin w jakiej wychowuje się młody człowiek, to jest wszechstronna współpraca z właściwymi instytucjami świadczącymi pomoc rodzinie.

- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**

W ramach poradnictwa psychopedagogicznego ośrodek udzielił porad 487 osobom. Indywidualne sesje terapeutyczne prowadzone były w przypadkach, w których konieczna była dogłębna analiza psychologiczna obejmująca zachowania, sytuację, źródła problemu oraz wzmocnienie poczucia własnej wartości ofiary i przywrócenia równowagi psychicznej, bez których ofiara nie byłaby w stanie poradzić sobie korzystając jedynie z form wsparcia grupowego, czy też instytucjonalnego.

3. Poradnictwo prawne.

- **Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie**

Udzielał poradnictwa prawnego, na które składały się doradztwo i konsultacje, a także informacje prawne w obszarze obowiązujących przepisów prawnych

dotyczących sytuacji beneficjentów, przysługujących im uprawnień, możliwości i środków, za pomocą których mogą dochodzić swoich praw. Świadczona pomoc prawna zawierała się w obszarze prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa cywilnego materialnego, prawa cywilnego procesowego, prawa karnego materialnego, prawa karnego procesowego, prawa administracyjnego. Pomoc prawna miała duży wpływ na podniesienie poziomu świadomości adresatów co do przysługujących im praw oraz urealnienie możliwości i środków wyjścia z kryzysu. Z pomocy prawnej oferowanej przez Ośrodek przez 11 miesięcy w roku skorzystało 169 osób (w tym 144 kobiet, 25 mężczyzn), udzielono im 209 porad prawnych. Oznacza to, że w 2013 roku trafiło do Ośrodka celem załatwienia pod względem prawnym 209 spraw.

- **Prokuratura Rejonowa Radom Wschód**

W ramach Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw (25 lutego – 2 marca 2013 roku) udzieliła porad prawnych 1 osobie pokrzywdzonej przemocą w rodzinie.

- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**

W ramach poradnictwa prawnego udzielił pomocy 443 osobom. W związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nowe instrumenty prawne w zakresie zabezpieczenia postępowania przygotowawczego powodują, że sprawcy przemocy często samodzielnie opuszczają mieszkanie lub na podstawie postanowienia prokuratora.

- **Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych**

W ramach poradnictwa prawnego podejmowali działania w formie składania do sądu wniosków o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności lub odwołania

warunkowego przedterminowego zwolnienia, oddania pod dozór, nałożenia obowiązku poddania się oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym.

4. Poradnictwo socjalne.

➤ Telefon Zaufania Linia Braterskich Serc

Działalność telefonu dofinansowano kwotą 12 000 zł z budżetu Miasta Radomia. Telefon Linia Braterskich Serc Nr 0800311800 . Dyżurowali wolontariusze m.in. księża, prawnicy, psychologzy, pedagodzy, terapeuci. W 36 dyżurach wzięli udział policjanci. W telefonie zaufania zdecydowana liczba porad to konsultacje z zakresu porad rodzinno – uzależnieniowych, zgłaszano następujące problemy: małżeńskie, z zażywaniem środków uzależnieniowych, uczucia utraty spowodowanego długotrwałą rozłąką, śmierć bliskiej osoby, osierocenie, przemoc.

➤ Ośrodek Interwencji Kryzysowej

W 2013 roku funkcjonował podany do publicznej wiadomości telefon zaufania tel. 92 – 88 w godz.8.00 - 21.00 Specjaliści dyżurujący w Ośrodku udzielali porad dotyczących aktualnych i potencjalnych problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie. Ta forma pomocy bardzo często okazała się istotna z uwagi na anonimowość jak również w wielu przypadkach jest pierwszym krokiem ze strony ofiar przemocy w poszukiwaniu profesjonalnej pomocy.

➤ Placówki oświatowe

Podejmowały współpracę z innymi podmiotami (MOPS, KARAN, OIK, Policja, sąd, kuratorzy sądowi, Straż Miejska) w zakresie możliwości udzielania pomocy uczniom i ich rodzinom, na terenach szkół funkcjonowały Punkty Konsultacyjne w których dyżury pełnili przedstawiciele wymienionych instytucji.

➤ **Straż Miejska**

Uczestniczyła w szkolnych grupach wsparcia (38 spotkań), gdzie w przypadku uzyskania informacji o przemocy w rodzinie zainteresowanym osobom zostały udzielone informacje o instytucjach pomocowych. Strażnicy Miejscy udzielali też asyst pedagogom szkolnym podczas wywiadów w miejscach zamieszkania uczniów, gdzie zachodziło podejrzenie o negatywnych następstwach życia społecznego i rodzinnego.

5. Prowadzenie mediacji.

Na terenie Gminy Miasta Radomia postępowania mediacyjne prowadzi m.in. **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**. Z tej formy pomocy świadczonej przez Ośrodek w 2013 roku skorzystały 6 osób. Ponadto na terenie Radomia funkcjonuje Oddział Polskiego Centrum Mediacji skupiający mediatorów prowadzących postępowania mediacyjne w sprawach rodzinnych, cywilnych i innych.

6. Prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej.

Zadaniem **Ośrodka Interwencji Kryzysowej** było pomaganie ofiarom przemocy domowej polegające na podejmowaniu działań powodujących daleko idące zmiany wewnętrzne, które z kolei warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zachowania czy też zmiany życiowe. W każdym z przypadków

trafiających do Ośrodka niezmiernie ważnym było dostrzeżenie problemu, potraktowanie go jako źródła cierpienia, zagrożenia oraz dysfunkcji człowieka i rodziny. W dalszej kolejności określenie planu pomocy, a to z kolei dotyczyło określenia rodzaju pomocy oferowanej w Ośrodku oraz dla zabezpieczenia sytuacji ofiary – podjęcia procedury instytucjonalnej.

Z różnych rodzajów tej pomocy skorzystało w 2013 roku:

- terapia psychodynamiczna - 14 osób
- rozmowy terapeutyczne - 923 osoby

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2013 roku oferował kobietom, dzieciom oraz młodzieży poszkodowanym na skutek przemocy w rodzinie poprzez udział w grupach wsparcia. W ciągu roku w zajęciach takich grup wzięło udział 16 osób. Spotkania polegały na pomaganiu w rozpoznawaniu istoty i rozmiarów przemocy w rodzinie, w zapoznaniu się z kompetencjami instytucji świadczących pomoc ofiarom przemocy oraz budowaniu poczucia własnej wartości. Spotkania miały obok terapeutycznego także edukacyjny charakter. Tematyka dotyczyła przemocy, choroby alkoholowej, współzależnienia, procesu wychowania. Celem pierwszorzędym grup wsparcia była pomoc w zwalczaniu poczucia izolacji i zmniejszaniu poczucia winy oraz napiętnowania.

7. Zapewnienie schronienia ofiarom przemocy.

W 2013 roku z pomocy hostelowej **Ośrodka Interwencji Kryzysowej** skorzystało:

Ilość osób przebywających w części hostelowej Ośrodka		
rok	kobiety	dzieci
2013	10	14
Na dzień 31.12.2013 r.	4	8

Osoby przebywające w części hostelowej Ośrodka to są najczęściej kobiety z dziećmi pochodzące z rodzin, w których występował zarówno problem alkoholowy

jak i przemoc, brak porozumienia, bezrobocie oraz nie mające szans na powrót do domu, z którego zostały wyrzucone.

Czas pobytu kobiet z dziećmi w części hostelowej Ośrodka odizolowanych od sprawcy był bardzo mocno związany z predyspozycjami podopiecznych do osiągnięcia poczucia bezpieczeństwa, umiejętności prawidłowego funkcjonowania, stanu równowagi oraz uregulowaniem spraw formalno-prawnych, które w efekcie są ściśle związane z zagwarantowaniem bezpieczeństwa w danej rodzinie. Ilość osób przebywających w części hostelowej Ośrodka w 2013 roku była zatem uzależniona od powyżej wymienionych warunków, które do końca nie były możliwe do określenia w pierwszej ocenie sytuacji czy diagnozie kryzysu w momencie pojawienia się osoby poszkodowanej.

Zadanie Nr 5

Oddziaływanie na sprawców przemocy

1. Izolowanie sprawców od ofiar, w tym nakaz opuszczenia lokalu, zakaz zbliżania się sprawcy do ofiary.

➤ Prokuratura Rejonowa Radom – Wschód

Realizując ustawowe zapisy podejmowała zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w toku prowadzonych postępowań o przestępstwo z art. 207 §1 kk, w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zastosowane zostały środki zapobiegawcze w postaci:

- nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w 18 postępowaniach;
- zakazu zbliżania się do pokrzywdzonego w 11 postępowaniach;
- zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym w 15 postępowaniach;
- tymczasowy areszt – 7 postępowowań.

➤ Prokuratura Rejonowa radom – Zachód

Realizując ustawowe zapisy podejmowała zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w toku prowadzonych postępowań o przestępstwo z art. 207 §1 kk, w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zastosowane zostały środki zapobiegawcze w postaci:

- tymczasowy areszt – 5 postępowań;
- nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w 4 postępowaniach;
- zakazu zbliżania się do pokrzywdzonego w 2 postępowaniach;
- w 4 sprawach zastosowano dozór policji.

➤ **Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych**

Wykonywali zadania w tym zakresie poprzez:

- ścisłą współpracę ze stowarzyszeniem które prowadzi programy korekcyjno edukacyjne dla sprawców przemocy na terenie miasta Radomia,
- kierowanie konkretnych sprawców do programu oraz monitorowanie przebiegu uczestnictwa poprzez wymianę informacji z osobami prowadzącymi program,
- występowanie do sądu z wnioskami w przedmiocie ustanowienia obowiązku uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych,
- zorganizowanie szkolenia dla kuratorów społecznych i przekazanie im informacji o programach korekcyjno-edukacyjnych realizowanych przez stowarzyszenie.

2. Opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie

Uchwałą Nr 514/2013 Rady Miejskiej z dnia 26 marca 2013 roku został przyjęty Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia na lata 2013-2015.

- **Mazowieckie Stowarzyszenie Terapii i Readaptacji Społecznej „MASTERS”**

W ramach ogłoszonego przez Wojewodę Mazowieckiego konkursu Gmina Miasta Radomia otrzymała dotację w kwocie 7 500 zł na działania związane z realizacją programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Z własnych środków Gmina Miasta Radomia w 2013 roku przeznaczyła kwotę 13 000 zł . Zadanie to zostało zlecone do wykonania przez Mazowieckie Stowarzyszenie Terapii i Readaptacji Społecznej „MASTERS”. W programie wzięło udział 20 sprawców przemocy domowej. Zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy rozpoczęły się dnia 20.02.2013 roku. Do edycji wiosennej programu zgłosiło się 12 uczestników. Do edycji jesiennej dodatkowo zgłosiło się 6 uczestników, 2 osoby z edycji wiosennej kontynuowało zajęcia. Zajęcia edycji wiosennej i jesiennej obejmowały 28 sesji po 3-godziny. W okresie 20 lutego 2013 – 29 maja 2013 (14 spotkań grupowych) oraz 04 września 2013 - 11 grudnia 2013 (14 spotkań grupowych). Zajęcia odbywały się przy ulicy 1905 roku 20, a następnie – w edycji jesiennej – w X LO w Radomiu przy ulicy Prażmowskiego 37. Miały na celu:

- uświadomienie sprawcy czym jest przemoc i jakie są formy przemocy;
- uzyskanie przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich;
- rozpoznawanie przez niego sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe;
- opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającego użyciu siły i przemocy;
- nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinie bez użycia agresji;
- naukę umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie;
- naukę korzystania z pomocy innych ;
- naukę umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć;
- praca ze złością.

Cele te zostały zrealizowane i osiągnięte. Uczestnicy zajęć otrzymali wiedzę na temat tego, czym jest przemoc i jakie są jej formy. Pracowali nad uzyskaniem świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich. Uczyli się rozpoznawać i nazywać sygnały ostrzegawcze zapowiadające zachowania przemocowe. Każdy z uczestników pracował nad przygotowaniem indywidualnego „planu bezpieczeństwa” mającemu zapobiegać użyciu siły i przemocy w przyszłości. Uczestnicy poznali i uczyli się nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie bez użycia siły i przemocy oraz partnerskiego układania stosunków w związku i w rodzinie. Otrzymali wiedzę i uczyli się konstruktywnego – wolnego od agresji – wyrażania trudnych uczuć (złości). Uzyskali informacje na temat miejsc, w których można uzyskać specjalistyczną pomoc. Uczyli się również, jak się o taką pomoc zwracać i jak z niej w przyszłości korzystać.

Najbardziej widoczne efekty oddziaływań psychokorekcyjnych przynosi systematyczna wielogodzinna edukacja skazanych, ich praca nad rozpoznawaniem własnych zachowań przemocowych, a zwłaszcza edukacja dotycząca norm prawnych i społecznych odnoszących się do relacji między ludźmi oraz konsekwencji ich naruszania poprzez przemoc. Jest to praca ze stereotypami – mitami - związanymi z przemocą, na których opiera swoje „alibi” sprawca. Miarą efektywności oddziaływań jest stopień przepracowania przez sprawcę tych stereotypów, stopień ich dekonstrukcji pod wpływem oddziaływań korekcyjnych na forum grupy. Podobnie jak w latach ubiegłych, efekt zajęć był widoczny już w drugim miesiącu spotkań z grupą sprawców. Wiedza na temat przemocy i jej konkretnych form, jaką sprawca uzyskuje w pierwszym miesiącu zajęć, systematycznie koryguje jego przekonania na temat własnych zachowań. To, co uważał za „normalne” staje się na skutek przeprowadzonej korekty – przemocą i przestępstwem. Poczynając od drugiego miesiąca, można już mówić o pewnego rodzaju współpracy uczestników z terapeutami prowadzącymi zajęcia, obserwuje się u uczestników coraz większe zaufanie do prowadzących. Sprawca już nie zaprzecza przemocy, coraz rzadziej usprawiedliwia swoje zachowanie, zaczyna pracować nad swoimi problemami, bierze

odpowiedzialność za własne zachowania przemocowe. Każdorazowy „nawrót” przekonań przemocowych, próba usprawiedliwiania aktu przemocy postawą ofiary, jest na bieżąco poddawana korekcji przez prowadzących zajęcia. Schematy mentalne sprawcy ulegają dekonstrukcji w obecności innych uczestników. Sprawca nie może już dłużej bronić swoich przemocowych przekonań. Praca nad przemocą polega na tym, że piętnuje się zachowania przemocowe, a nie osobę sprawcy. Odnoszenie się z szacunkiem do sprawcy, a jednocześnie konsekwentne potępienie dla przemocy jest modelowaniem w sprawcy postawy szacunku dla drugiego człowieka, gdy sprawca doświadcza tego szacunku w stosunku do siebie. Przekonuje się, że to nie on jest „zły”, lecz „złe” są jego zachowania. Przynosi to szybko efekty w postaci zaufania uczestników do terapeutów. Często okazuje się, że w osobach sprawców przemocy mamy do czynienia z ofiarami przemocy z przeszłości. Osobiste, traumatyczne doświadczenia uczestników stają się wtedy bazą do budowania empatii i rozumienia przeżyć osób doświadczających z ich strony przemocy.

Osiągnięte rezultaty:

- Uzyskanie przez sprawcę wiedzy na temat zjawiska i skutków przemocy w rodzinie.
- Uświadomienie sprawcy osobistej odpowiedzialności za zachowania przemocowe wobec rodziny.
- Wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego radzenia sobie ze złością. Uczestnik poznał bezpieczne sposoby postępowania ze złością i rozładowywania napięcia w sposób bezpieczny dla rodziny i otoczenia. Otrzymał stosowne instrukcje.
- Wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w związku i w rodzinie. Każdy uczestnik opracował i „zatwierdził” przed terapeutą indywidualny „plan bezpieczeństwa” zapobiegający zachowaniom przemocowym.
- Nabycie wiedzy przez uczestników programu na temat skutków prawnych i psychologicznych (członkowie rodziny) stosowania przemocy. Uczestnik jest

świadomy następstw prawnych zachowań przemocowych i osobistej odpowiedzialności karnej.

Mazowieckie Stowarzyszenie Terapii i Readaptacji Społecznej „MASTERS” w ramach dotacji Wojewody Mazowieckiego w terminie 14 listopada do 31 grudnia 2013 r. w Areszcie Śledczym w Radomiu realizowało Program „Ojcowie dzieciom”. Uczestnikami byli osadzeni w Areszcie Śledczym, skazani za przestępstwa przeciwko rodzinie, udział wzięło w nich 11 osób. Głównym założeniem programu było oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy domowej - ojców stosujących przemoc wobec dzieci. Zajęcia te miały na celu:

- uświadomienie sprawcy-ojcu czym jest przemoc wobec dziecka;
- powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym jej stosowaniem;
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie;
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez użycia przemocy;
- rozpoznanie przez sprawcę sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe;
- opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającego użyciu siły i przemocy wobec dzieci;
- nabycie nowych umiejętności komunikacyjnych służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinie bez użycia przemocy;
- naukę umiejętności konstruktywnego wyrażania emocji wobec dzieci;
- naukę umiejętności właściwego układania relacji rodzic-dziecko;
- naukę korzystania z pomocy innych poprzez uzyskiwanie informacji o możliwości pomocy terapeutycznej lub innej.

➤ **Parafia Rzymskokatolicka pw. Chrystusa Dobrego Pasterza w Radomiu ul. Gębrzewska 25**

Parafia otrzymała 10 000 zł na prowadzenie Programu korekcyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie, realizowanego w NZOZ Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Radomiu ul.1905 Roku 21.

Naboru do programu dokonano poprzez przekazanie informacji w radio PLUS, umieszczenie informacji na stronie internetowej Ośrodka oraz poprzez umieszczenie ogłoszeń w miejscach ogólnodostępnych. Ponadto nabór prowadzony był także poprzez kontakt z pacjentami uzależnionymi i współuzależnionymi w/w Ośrodka, którzy przejawiali skłonność do zachowań agresywnych, mieli problem z wyrażaniem złości, ewentualnie stosowali przemoc wobec bliskich. Zarówno osoby uzależnione jak i współuzależnione odbyły wcześniej terapię podstawową uzależnienia, bądź współuzależnienia oraz uczestniczyły w terapii pogłębionej .

Przeprowadzono dwa cykle terapeutyczne :

- I cykl terapeutyczny : 5, 12, 19, 26 lipca 2013 roku, 2, 9, 16, 23, 30 sierpnia 2013 roku, 6 września 2013 roku
- II cykl terapeutyczny: 4, 11, 18, 25 października 2013 roku, 8, 15, 22, 29 listopada 2013 roku, 06, 13 grudnia 2013 roku.

Jednym z głównych założeń programu była pomoc w zmianie zachowań przemocowych, co realizowano poprzez edukację w zakresie:

- uświadomienia czym jest przemoc;
- uzyskania własnych zachowań przemocowych wobec bliskich;
- opracowania „planu bezpieczeństwa” zapobiegającemu użyciu siły i przemocy;
- nabycia nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinie bez użycia agresji;
- naukę umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie, uczenie się korzystania z pomocy innych;
- naukę umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć.

Podsumowanie

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia realizowane były na wszystkich niezbędnych poziomach. Dokonano analizy zasobów zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na terenie Radomia funkcjonuje szeroko rozwinięta sieć instytucji zapewniających wszechstronną, profesjonalną pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Podejmowane są liczne działania profilaktyczno – edukacyjne skierowane do mieszkańców miasta, jak i specjalistów udzielających pomocy i wsparcia. Decyzje podejmowane podczas spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego przyczyniły się do poprawy współpracy między poszczególnymi elementami systemu. Należy kontynuować realizację dotychczasowych zadań, jednocześnie jednak położyć większy nacisk na następujące działania:

- gromadzenie i przekazywanie danych;
- realizację badań i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie i zasobów w sferze problemów przemocowych;
- analizę kosztów ekonomicznych i społecznych oraz efektywności podejmowanych działań naprawczych i profilaktycznych;
- rozwijanie partnerskiej współpracy między podmiotami, instytucjami zajmującymi się pomocą osobom pokrzywdzonym przemocą domową;

- poprawę jakości i zwiększenia dostępności pomocy medycznej, psychospołecznej, poprzez rozszerzenie oferty usług świadczonych przez placówki lecznictwa;
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych specjalistów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- kontynuowanie i rozwój profesjonalnych form pomocy psychologicznej dla dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholowych;
- szerzenie świadomości społecznej głównie psychoedukacja rodziców;
- zwiększenie działań profilaktycznych skierowanych do rodzin, grup rówieśniczych;
- poprawa dostępności pomocy medycznej, w tym specjalistycznego poradnictwa psychiatrycznego, seksuologicznego oraz nowoczesnej diagnostyki dla ofiar przemocy i ich rodzin;
- zmniejszenie zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego powodowanych przez osoby nietrzeźwe;
- dalsza realizacja Programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2013 – 2015, co stanowi część systemu działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym oraz społecznym.